

همایش بازسازی سوریه، فرصت‌های موجود و سهم شرکت‌های ایرانی

سالن خلیج فارس سازمان توسعه تجارت

یکشنبه ۱۳ اسفند ۱۴۰۲

این همایش توسط دفتر غرب آسیای سازمان توسعه تجارت با ریاست آقای ربیهای به عنوان سرپرست این دفتر و با حضور آقای شفیق دیوب سفیر سوریه در ایران، آقای شاه حسینی مدیر میز سوریه در وزارت امور خارجه و آقای زبردست نایب رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و سوریه به همراه جمعی از تجار سوریه و فعالان اقتصادی و تشکل‌های ایرانی برگزار شد.

برخی از موارد اطلاعاتی و نکات مهم منتخب ارائه شده در نشست فوق به شرح ذیل بودند:

- وزارت راه و شهرسازی مسئول انجام امور و پیگیری مصوبات کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و سوریه است و در شرایط فعلی ایران فاقد رایزن بازرگانی در این کشور است.
- امنیت نسبی در کشور سوریه برقرار و بهبود یافته و زندگی و فعالیت‌های اقتصادی در حال جریان است.
- حجم تجارت سوریه با جهان حدود ۶ میلیارد دلار است که ۵ میلیارد دلار آن مربوط به واردات به این کشور و یک میلیارد دلار نیز مربوط به صادرات سوریه به سایر کشورها است.
- حجم تجارت ایران با سوریه بسیار کم است. در سال ۱۴۰۱ حدود ۲۴۲ میلیون دلار و طی ده ماهه ۱۴۰۲ نیز حدود ۱۲۰ میلیون دلار صادرات به سوریه و ۳۴ میلیون دلار نیز واردات از این کشور صورت گرفته است. علی‌رغم روند نزولی تقریباً ۶۲ درصدی صادرات ایران به سوریه طی ده ماهه سال جاری در مقایسه با مدت مشابه سال قبل که دلیل عمده افت مزبور را به اتفاقات منطقه نسبت می‌دهند، با توجه به برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته، سفر ریاست جمهوری ایران در اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ به این کشور و برگزاری کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور در آذرماه سال جاری، سازمان توسعه تجارت امیدوار است که هدف ۵۰۰ میلیون دلاری برای حجم تجارت میان ایران و سوریه در سال ۱۴۰۳ محقق شود. ضمناً با توجه به تمایل استاندار آذربایجان غربی، احتمالاً میز کشوری سوریه در سال ۱۴۰۳ به این استان اختصاص خواهد یافت.

- طی ده ماهه ۱۴۰۲ صادرات اقلام فصل ۸۴ (راکتورهای هسته‌ای، دیگ‌های بخار و آب‌گرم، ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی؛ اجزاء و قطعات آن) به سوریه حدود ۳۷ میلیون دلار با سهم ۳۱ درصدی از کل صادرات ایران به این کشور است که جزء مهم آن را اجزا و قطعات توربین‌های بخار با ارزش ۳۳ میلیون دلار تشکیل می‌دهد. غلتک‌های ماشین‌های نورد، چرخ دنده‌ها، دستگاه‌های خشک‌کننده محصولات کشاورزی و سایر موارد از دیگر اقلام صادراتی فصل ۸۴ ایران به سوریه طی مدت مزبور هستند. قابل توجه است که صادرات اقلام فصل ۸۴ چین به سوریه در سال ۲۰۲۲ حدود ۶ میلیون دلار بوده که در سال ۲۰۲۳ با افزایش ۷ برابری به ۴۳ میلیون دلار رسیده است.
- ایران و سوریه در سال ۲۰۱۱ موافقت‌نامه تجارت آزاد را منعقد کردند که ۸۷ قلم کالا مستثنی شده بود. طی تصمیم جدید اقلام مستثنی شده نیز مشمول موافقت‌نامه تجارت آزاد شده‌اند و در نتیجه فرصت مناسبی برای استفاده از این امکان برای صادرکنندگان ایرانی وجود دارد. شایان ذکر است که ایران فقط با کشور سوریه موافقت‌نامه تجارت آزاد دارد و در مقابل ترکیه با بیش از ۲۲ کشور از جمله امارات متحده عربی، مالزی، گرجستان، مراکش، سنگاپور، کره جنوبی و انگلیس موافقت تجارت آزاد دارد.
- قانون جذب سرمایه‌گذاری خارجی سوریه در سال ۲۰۲۱ (نسخه ۱۸) مورد تجدیدنظر قرار گرفت. طبق قانون جدید واردات ماشین‌آلات، آزاد و از پرداخت کلیه عوارض معاف است و سرمایه‌گذاران از تسهیلاتی مانند کاهش ۵۰ درصدی مالیات بر درآمد برای مدت ده سال برخوردار می‌شوند. همچنین امکان ورود ماشین‌آلات مستعمل نیز وجود دارد.
- در رابطه با ایجاد بانک مشترک ایران و سوریه، مجوز لازم توسط بانک مرکزی ایران صادر شده و موضوع در حال بررسی در بانک مرکزی سوریه است. در شرایط فعلی امکان تهاتر برای انجام تبادلات وجود دارد.
- مرکز تجاری ده طبقه در شهر دمشق سوریه با عنوان مرکز تجاری آفاق المستقبل در سال ۱۴۰۱ ایجاد و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. این مرکز با وسعت ۱۸۲۰۰ متر مربع دارای ۱۷۰ غرفه عادی جهت ارائه محصولات، ۱۰ غرفه تشریفاتی و سالن‌های سمینار با گنجایش حداقل ۱۵۰ نفر توسط اتاق مشترک بازرگانی ایران و سوریه ایجاد شده است و امکان بهره‌برداری تجار ایرانی از این مرکز برای معرفی محصولات و انجام تبادلات مالی و یا برگزاری نمایشگاه وجود دارد.
- امکان استفاده از خدمات بندر لاذقیه سوریه برای تولید مشترک ایران و سوریه و سپس صادرات مجدد به مقاصدی از جمله همسایگان سوریه و یا کشورهای شمال آفریقا وجود دارد. همچنین دولت سوریه در تلاش است تا در استان حمص سوریه منطقه ویژه و آزاد ایجاد کند که تجار و سرمایه‌گذاران نیز می‌توانند از این فرصت استفاده کنند.
- اطلاعات مناقصات سوریه از طریق وزارت امور خارجه ایران در اختیار سرمایه‌گذاران و تامین و تولیدکنندگان تجهیزات و ماشین‌آلات صنعتی ایرانی قرار خواهد گرفت.
- اولویت‌های سرمایه‌گذاری در سوریه شامل موارد ذیل هستند:
 - احداث نیروگاه‌ها و واحدهای انرژی تجدیدپذیر
 - احداث پالایشگاه و تعمیر واحدهای موجود و تولید CNG
 - بازسازی زیرساخت‌ها
 - تامین آب آشامیدنی و تصفیه آب و فاضلاب
 - ساخت واحدهای مسکونی و مدارس
 - توسعه ارتباطات و مخابرات / فیبر نوری

- تولید کالاهای صنعتی از جمله؛ تراکتور، خودرو، لاستیک وسایل نقلیه، شیر خشک و
- احداث کارخانه تولید داروهای خاص و دارای فناوری بالا
- نمایشگاه نفت، گاز، پتروشیمی و انرژی سوریه طی روزهای ۱۷ الی ۲۰ تیر ماه ۱۴۰۳ در شهر دمشق برگزار خواهد شد و احتمالاً سازمان توسعه تجارت ایران نیز در این نمایشگاه پايون اختصاصی خواهد داشت. عنوان این نمایشگاه در تقویم نمایشگاهی ۱۴۰۳ مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری کریدور توسعه صادرات و تبادل فناوری نیز ذیل موارد اعزامی درج شده است.
- مشکلات عمده در خصوص تبادلات تجاری و انجام پروژه‌ها در سوریه؛
 - عدم اطلاع به موقع و سریع از مناقصات دولتی و غیردولتی سوریه
 - کنبودن فرآیندهای اداری و طولانی‌مدت بودن انجام مناقصات از زمان گشایش پیشنهادات دریافتی تا اعلام نتایج نهایی برندگان
 - عدم اطمینان از تامین امنیت شناورها در منطقه مدیترانه و تردید در مورد ارائه خدمات لازم توسط بندر لاذقیه
 - انتقال مالی صرفاً از طریق تهاتر و عدم نهایی شدن ایجاد بانک مشترک
 - محدودیت در انتقال محصولات توسط کشتی به دلیل نبود کشتی یا بار- هر ۲۵ روز یک کشتی
 - کاهش اعتماد تجار ایرانی به بازار سوریه به دلیل عدم پرداخت مطالبات، عدم آزادسازی ضمانت‌ها، عدم جبران زیان بابت آسیب دیدن ماشین‌آلات و عدم امکان انتقال ارز
 - عدم امکان گشایش اعتبار و یا استفاده از صدور ضمانت‌نامه صادراتی برای شرکت‌ها و لزوم پشتیبانی صندوق ضمانت صادرات

